

2015/2226(INI)

26.5.2016

OPINIA

Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych

dla Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi

w sprawie sposobu, w jaki wspólna polityka rolna może ułatwić tworzenie miejsc pracy na obszarach wiejskich
(2015/2226(INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Paloma López Bermejo

PA_NonLeg

WSKAZÓWKI

Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych zwraca się do Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

- A. mając na uwadze, że obszary wiejskie stanowią ponad 77 % terytorium UE, a na terenach tych wiele miejsc pracy jest związanych z rolnictwem i przemysłem rolno-spożywczym;
- B. mając na uwadze, że łącznie rolnictwo i przemysł rolno-spożywczy wytwarzają 6 % PKB UE oraz obejmują 15 mln przedsiębiorstw i 46 mln miejsc pracy;
- C. mając na uwadze opracowane przez FAO uniwersalne ramy przewidziane w ocenie zrównoważonego charakteru systemów rolniczych i produkcji żywności (SAFA);
- D. mając na uwadze, że Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) zapewnia średnioterminową pomoc w zakresie mieszkalnictwa, opieki zdrowotnej, kształcenia i zatrudnienia na obszarach wiejskich z myślą o zmarginalizowanych społecznościach; mając na uwadze, że EFRROW może uwzględniać szczególne potrzeby uchodźców i być wykorzystany do działań w zakresie szkolenia zawodowego i nabywania umiejętności w różnych sektorach działalności na obszarach wiejskich;
- E. mając na uwadze, że potencjał kobiet pracujących i/lub prowadzących działalność gospodarczą na obszarach rolniczych i wiejskich powinien być przeanalizowany, opisany i promowany we wszystkich dziedzinach polityki UE, oraz że kobiety nie powinny być traktowane gorzej w żadnej z tych dziedzin, ponieważ jest to podstawa aktywnego udziału kobiet w rozwoju i innowacji, co pomoże całemu sektorowi w przezwyciężeniu kryzysu; mając na uwadze, że kobiety powinny uczestniczyć w planach rozwoju sektora na szczeblu lokalnym i regionalnym, aby możliwe było uwzględnienie ich potrzeb oraz skorzystanie z ich doświadczeń i wizji, w związku z czym muszą posiadać umiejętności niezbędne do aktywnego udziału w tworzeniu tych planów;
- F. mając na uwadze, że zmiany demograficzne, takie jak starzenie się społeczeństwa i ruchy migracyjne, mogą być ważnym czynnikiem wpływającym na rozwój górskich obszarów wiejskich lub obszarów wiejskich o niekorzystnych warunkach gospodarowania, na których zachodzą procesy wyludniania lub starzenia się społeczeństwa;
 - 1. podkreśla znaczenie rolnictwa i sektora rolno-spożywczego dla spójności społecznej i terytorialnej ze względu na jego rolę w zrównoważonym wzroście gospodarczym, tworzeniu miejsc pracy wysokiej jakości oraz w zachowaniu społeczności wiejskich; podkreśla potrzebę utrzymania budżetu WPR oraz nadania większego znaczenia społecznej i ekonomicznej roli tej polityki, przy czym szczególną uwagę należy poświęcić mikrogospodarstwom i małym gospodarstwom rolnym oraz uwzględnić specyfikę regionalną; podkreśla, że skuteczne wdrożenie WPR powinno przyczynić się do włączenia społecznego na obszarach wiejskich, do zapewnienia godziwych warunków życia i pracy oraz do dobrych perspektyw na przyszłość;
 - 2. wspiera wszechstronny rozwój oznaczeń geograficznych w celu ochrony specyfiki

regionalnej i różnorodności kulturowej, gdyż stanowią one istotne źródło umożliwiające tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy na obszarach wiejskich;

3. popiera zastosowanie skoordynowanego podejścia między drugim filarem WPR a innymi funduszami UE w celu zwiększenia ich efektywności oraz uniknięcia nieskutecznych lub powielanych działań; zwraca uwagę na synergię z Europejskim Funduszem Społecznym, który nie przewiduje bezpośredniego wsparcia finansowego dla rolników, lecz może zostać wykorzystany w celu wsparcia szkoleń i dostosowania do zmian w rolnictwie i gospodarce obszarów wiejskich, a także w celu integracji społecznej i przeciwdziałania ubóstwu; podkreśla znaczenie włączenia administracji lokalnej i regionalnej oraz innych właściwych podmiotów na szczeblu lokalnym w zarządzanie strategiami na rzecz obszarów wiejskich oraz w ich nakreślanie, a także znaczenie lepszego przygotowania administracji do zarządzania kwestiami związanymi z funduszami europejskimi;
4. podkreśla znaczenie spójności terytorialnej w UE, którą należy zagwarantować za pośrednictwem polityki rozwoju gospodarczego dostosowanej do wyzwań stojących przed obszarami wiejskimi; zwraca uwagę na silny związek między systemami, małymi społecznościami i gminami wiejskimi i wzywa do zapewnienia lepszej synergii między instrumentami polityki spójności i WPR; podkreśla znaczenie zintegrowanych inwestycji terytorialnych i rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w tym zakresie; uważa, że należy wspierać ponowną terytorializację¹ na tradycyjnie istniejących obszarach, na których istnieją związki między zatrudnieniem i rolnictwem, tak by utrzymać dynamikę obszarów wiejskich i przywrócić zatrudnienie na tych obszarach;
5. apeluje do państw członkowskich o zapewnienie odpowiednich zasobów na rzecz programu LEADER, zważywszy na jego osiągnięcia w zakresie tworzenia miejsc pracy na obszarach wiejskich;
6. uważa, że WPR zorientowana na rynek prowadzi do zmienności cenowej i nadmiernej konkurencji, która wpływa negatywnie na dochody i zatrudnienie na obszarach wiejskich, co potwierdziła sytuacja kryzysowa w sektorze mleczarskim będąca wynikiem zniesienia systemu kwotowego; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zagwarantowania cen uwzględniających odpowiednio nakład pracy producentów, aby zapewnić życie na godnym poziomie samemu producentowi i jego pracownikom najemnym, między innymi poprzez środki dotyczące dostaw; podziela obawy dotyczące potencjalnego negatywnego wpływu na zatrudnienie w sektorze rolnictwa obecnie negocjowanych umów o wolnym handlu, takich jak transatlantyczne partnerstwo handlowo-inwestycyjne, i apeluje do Komisji o dokonanie oceny ich skutków dla rolnictwa; zwraca uwagę, że wysokie standardy bezpieczeństwa żywności, zdrowia i dobrostanu zwierząt w UE, które mają zasadnicze znaczenie dla zapewnienia zaufania konsumentów unijnych, nie powinny być obniżane ani zarzucane w toku negocjacji nad umowami handlowymi;
7. domaga się odpowiedniej rekompensaty dla tych sektorów i państw, które są już obecnie zagrożone w związku z rosyjskim embargiem lub w wyniku obowiązujących umów o wolnym handlu, jak umowa z Tunezją czy Marokiem;
8. w obecnej sytuacji, charakteryzującej się rosyjskim embargiem, spadkiem popytu,

¹ cf: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+COMPARL+PE-580.547+02+NOT+XML+V0//PL>

zniesieniem kwot mlecznych, gwałtownym spadkiem cen, wzrostem kosztów produkcji, zwiększoną konkurencją i wyzwaniem środowiskowymi, wzywa państwa członkowskie do zastanowienia się nad sposobem poprawy konkurencyjności ich sektorów rolnictwa, tak by sektor ten mógł tworzyć miejsca pracy i wartość dodaną, która byłaby równomiernie rozdzielona w sektorze rolnym i rolno-spożywczym, w szczególności w przypadku rzemiosłnictwa i produkcji na małą skalę; w tym względzie podkreśla znaczenie utrzymania gospodarstw rolnych dla obszarów lokalnych, uznając ich wielofunkcyjny charakter, który umożliwia tym gospodarstwom pełnienie – oprócz podstawowej funkcji produkowania surowców rolnych – wielu innych istotnych funkcji, takich jak ochrona środowiska, przyczynianie się do ożywienia obszarów wiejskich i zrównoważonego rozwoju terytorialnego;

9. podkreśla, że rozwój gospodarczy obszarów wiejskich należy postrzegać również w powiązaniu z ich rozwojem społecznym i demograficznym oraz należy uwzględnić działalność w zakresie wspierania rodzin, a także możliwość lepszego godzenia życia rodzinnego i zawodowego;
10. podkreśla potrzebę wspierania zrównoważonych systemów rolnych i żywnościowych, w tym rolnictwa ekologicznego, a także zrównoważonego gospodarowania zasobami gleb i wód oraz różnorodnością biologiczną, aby stworzyć i utrzymać godne warunki pracy w rolnictwie i prosperujące gospodarki wiejskie, zapewniając jednocześnie ich bardziej zrównoważony charakter oraz ograniczone stosowanie pestycydów;
11. podkreśla, że rolnictwo europejskie przechodzi obecnie bezprecedensowy kryzys powodujący zubożenie rolników, prowadzący do ryzyka upadłości i rosnącej liczby samobójstw; zwraca się do Komisji o dokonanie oceny skutków społecznych tego kryzysu, przede wszystkim pod względem zlikwidowanych miejsc pracy, w szczególności na obszarach wiejskich;
12. wzywa do wzmocnienia organizacji producentów, odgrywających zasadniczą rolę w obronie interesów, w szczególności w odniesieniu do drobnych producentów rolnych oraz gospodarstw rodzinnych, umożliwiając w ten sposób ich większe zaangażowanie w zakresie wsparcia społecznego osób związanych zawodowo z tym sektorem;
13. apeluje do Komisji i państw członkowskich o wspieranie przedsiębiorstw i spółdzielni w gospodarce społecznej, w tym społecznych gospodarstw rolnych¹ w dążeniu do poprawy integracji społecznej i zatrudnienia na obszarach wiejskich; zwraca uwagę na działania podejmowane w ramach Inicjatywy na rzecz przedsiębiorczości społecznej i wzywa Komisję do promowania udziału gospodarki społecznej w rozwoju obszarów wiejskich, na przykład poprzez plan działania na rzecz gospodarki społecznej;
14. apeluje, aby położyć kres stanowiącym nadużycie praktykom stosowanym przez duże grupy dystrybutorów żywności w łańcuchu dostaw, w celu zapewnienia uczciwej ceny dla rolników, co pozwoli utrzymać potencjał do tworzenia miejsc pracy w rolnictwie na obszarach wiejskich;
15. wyraża również zaniepokojenie faktem, że obecnie pierwszy filar WPR faworyzuje

¹por.: <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.nat-opinions.25458>

dużych producentów rolnych, co skutkuje skrajną koncentracją rynku i brakiem zachęt dla zatrudnienia w poszczególnych sektorach; wzywa zatem do podjęcia pilnych reform w tym zakresie;

16. wzywa do zapewnienia silnego pierwszego filaru WPR, który będzie promował zrównoważoną produkcję, zatrudnienie wysokiej jakości, dochodowe gospodarstwa rolne i godziwe dochody, a także poszanowanie odpowiednich układów zbiorowych oraz przepisów dotyczących kwestii społecznych i zatrudnienia, bez nakładania na rolników nowych obciążeń;
17. wzywa państwa członkowskie do transpozycji do prawa krajowego dyrektywy 2014/36/UE w sprawie pracowników sezonowych; wzywa państwa członkowskie do zapewnienia prawidłowego stosowania wspomnianej wyżej dyrektywy, a także apeluje do Komisji o sporządzenie do września 2019 r. sprawozdania na temat stanu zaawansowania jej wdrożenia; wzywa Komisję do przeanalizowania, za pośrednictwem badań, analiz i danych statystycznych, zakresu systemów nielegalnego zatrudniania w UE, zwłaszcza w tych europejskich regionach, w których praca nierejestrowana i wykorzystywanie do pracy w gospodarstwie są najbardziej powszechne; zwraca uwagę na potrzebę wprowadzenia skutecznych instrumentów, w tym odpowiednich inspekcji i kontroli, w celu zapewnienia godnej pracy i warunków życia pracownikom sezonowym we wszystkich regionach UE, w szczególności tam, gdzie to zjawisko występuje na większą skalę; podkreśla również potrzebę zapewnienia poszanowania praw dotyczących zatrudnienia, norm pracy i wysokiej jakości warunków pracy w ogóle;
18. z zadowoleniem przyjmuje dotychczasowe działania w zakresie uproszczenia WPR, lecz wzywa Komisję do dalszego opracowywania i wdrażania środków mających na celu wprowadzenie proporcjonalności i elastyczności w odniesieniu do obciążeń administracyjnych WPR; uznaje to za korzystne dla rolników oraz dla sprawnego funkcjonowania WPR jako całości;
19. podkreśla, że działania służące wspieraniu rozwoju demograficznego i zapewnieniu przyjaznego rodzinie charakteru obszarów wiejskich są już dziś celem wsparcia w ramach WPR i że należy im poświęcić większą uwagę, również w związku z kwestiami istotnymi dla rynku pracy;
20. wnioskuje do Komisji o wprowadzenie wskaźników proponowanych przez FAO w jej ocenie zrównoważonego charakteru systemów rolniczych i produkcji żywności (SAFA), zwłaszcza tych dotyczących zatrudnienia i opieki społecznej;
21. podkreśla, że przedsiębiorstwa rolne muszą działać zgodnie z krajowymi przepisami w zakresie zatrudnienia i spraw socjalnych; uważa, że wprowadzenie dodatkowych warunków w odniesieniu do płatności w pierwszym filarze WPR spowodowałoby znaczne zwiększenie obciążenia administracyjnego dla rolników i ograniczyłoby ich potencjał w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy;
22. apeluje o wzmocnienie roli partnerów społecznych we współpracy z organami odpowiedzialnymi za zarządzanie, a w odpowiednich przypadkach organizacji społeczeństwa obywatelskiego w rozwoju i wdrażaniu wspólnej polityki rolnej w celu stworzenia miejsc pracy charakteryzujących się wysoką jakością, zapewnienia zgodności z przepisami dotyczącymi zatrudnienia, zwalczania pracy nierejestrowanej, zadbania o

wysokie standardy zdrowia i bezpieczeństwa oraz poprawy integracji społecznej i gospodarczej wszystkich pracowników wiejskich, w szczególności uchodźców, migrantów i pracowników sezonowych;

23. podkreśla potrzebę promowania aktywnych działań i strategii, wskazując na pozytywną rolę migracji w pobudzaniu wzrostu gospodarczego i wspieraniu spójności społecznej na obszarach wiejskich;
24. podkreśla znaczenie wysokiej jakości szkoleń zawodowych obejmujących przyuczanie do zawodu i nabywanie umiejętności, w tym kompetencji w zakresie ICT, przez rolników i pracowników rolnych, w szczególności w przypadku osób młodych wchodzących na rynek pracy, tak by byli oni zdolni do dostosowania się do zmian zachodzących w sektorze rolnym i rolno-spożywczym w zmieniającym się otoczeniu globalnym, przy jednoczesnym zagwarantowaniu wystarczającej produkcji żywności wysokiej jakości;
25. podkreśla, że dostęp do infrastruktury ICT oraz rozwój łączności szerokopasmowej na obszarach wiejskich, podobnie jak szkolenia w zakresie umiejętności cyfrowych, są kluczowe do modernizacji gospodarstw rolnych oraz poprawy poziomu kształcenia ustawicznego pracowników rolnych i rolników, a także do stworzenia miejsc pracy i przedsiębiorstw na obszarach wiejskich;
26. podkreśla potrzebę rozwoju cyfrowego na obszarach wiejskich jako kluczowego elementu sprzyjającego stworzeniu dodatkowych zrównoważonych miejsc pracy, a także potrzebę urzeczywistnienia koncepcji „cyfrowych wiosek”, która dalece wykracza poza samą infrastrukturę szerokopasmową;
27. zachęca państwa członkowskie do promowania wśród młodych uczących się rolników programu Erasmus +, w szczególności jego składowika przeznaczonego dla przyuczających się do zawodu, aby zachęcić ich do zdobywania nowych umiejętności technicznych i językowych za granicą;
28. podkreśla szczególne korzyści płynące z uczenia się opartego na pracy i praktyk zawodowych na obszarach wiejskich niejednokrotnie charakteryzujących się wysokim bezrobociem i ograniczonym dostępem do ośrodków szkoleniowych;
29. przypomina, że powierzchnia gruntów rolnych w UE co roku maleje; podkreśla, że utrzymanie uprawianych gleb ma zasadnicze znaczenie dla podtrzymywania zatrudnienia na obszarach wiejskich; zwraca się do państw członkowskich, aby dokonywały wymiany najlepszych praktyk i opracowały dodatkowe narzędzia umożliwiające dostęp do gruntów na obszarach wiejskich o wysokim bezrobociu, nie tylko np. na zasadzie własności, ale także poprzez użytkowanie i zarządzanie partycypacyjne w zakresie wykorzystania gruntów rolnych, zgodnie z praktyką krajową; podkreśla w tym kontekście, że poprawa dostępu do gruntów za pośrednictwem instrumentów takich jak banki gruntów, odzyskiwanie opuszczonych pól, tworzenie spółdzielni społecznych, publiczne dotacje oraz lepszy dostęp do kredytów przyczyni się do podniesienia poziomu zatrudnienia w rolnictwie, w szczególności w przypadku młodych osób i kobiet; przypomina o zasadniczym znaczeniu środków umożliwiających wymianę międzypokoleniową i przejmowanie gospodarstw przez młodych rolników;
30. przypomina, że średnio europejski rolnik posiada tylko 12 ha ziemi, a 70% gospodarstw

rolnych ma powierzchnię poniżej 5 ha; zauważa, że ze względu na rozmiary i strukturę gospodarstw rolnych ich właściciele nie zawsze mogą pozwolić sobie na korzystanie z usług pracowników najemnych w pełnym wymiarze czasu pracy czy pracowników o wysokich kwalifikacjach; zachęca w związku z tym Komisję i państwa członkowskie do wdrożenia środków zachęcających do tworzenia grup pracodawców;

31. podkreśla znaczenie przyjęcia przepisów ułatwiających przekazywanie gospodarstw rolnych, z uwagi na to, że często mają one wysoką wartość majątkową;
32. wyraża przekonanie, że rolnictwo, a w szczególności rolnictwo rodzinne jest najbardziej istotnym elementem wpływającym na zachowanie struktury gospodarczej i społecznej obszarów wiejskich; w związku z powyższym wyraża przekonanie, że rolnictwo rodzinne może zyskać bardziej zrównoważony charakter dzięki zachętom do łączenia istniejących gospodarstw, a w rezultacie do maksymalnego wzrostu zatrudnienia w tym sektorze w wymiarze lokalnym;
33. zwraca uwagę na istotny udział kobiet w rozwoju gospodarki wiejskiej; wyraża zaniepokojenie z powodu niskiego udziału kobiet w zatrudnieniu w rolnictwie i na obszarach wiejskich, ponieważ odsetek kobiet w ramach ludności aktywnej zawodowo wynosi 45 %, pomimo że stanowią one 50 % ludności; podkreśla, że kobiety ponoszą nieproporcjonalnie duże szkody z powodu niepewnych i niestandardowych warunków pracy; podkreśla, że w przypadku własności gospodarstw rolnych sytuacja jest jeszcze poważniejsza, ponieważ tylko 29 % gruntów należy do kobiet¹; domaga się podjęcia działań w celu zapobieżenia zróżnicowaniu sytuacji kobiet i mężczyzn na obszarach wiejskich w dążeniu do poprawy warunków pracy kobiet i dostępu do ziemi; zwraca uwagę, że na obszarach wiejskich różnica w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn jest o 10 % większa niż gdzie indziej; podkreśla, że należy przyjąć aspekt równości płci w unijnej polityce rolnej i dotyczącej obszarów wiejskich; zwraca w związku z tym uwagę na znaczenie aktualnych danych statystycznych dotyczących własności gruntów rolnych i zatrudnienia kobiet na obszarach wiejskich;
34. apeluje o obronę prawa do usług publicznych, takich jak szkoły i opieka zdrowotna, na obszarach wiejskich i w małych społecznościach górskich w celu utrzymania ich dynamiki i atrakcyjności oraz zachowania istniejących i tworzenia nowych miejsc pracy, a także aby rozwiązać problem opuszczania wyludniania się obszarów wiejskich, zachęcając do pozostawiania na tych obszarach oraz do osiedlania się na nich; zwraca uwagę, że nowatorskie rozwiązania, takie jak platformy multimodalne, umożliwiające szybki i skuteczny dostęp do usług dla ludności na obszarach wiejskich, mogą przyczynić się do zagwarantowania dostępu do usług publicznych; popiera opracowanie systemów minimalnego wynagrodzenia na poziomie państw członkowskich w celu zapewnienia godziwego dochodu mieszkańcom obszarów wiejskich oraz promowania spójności społecznej w każdym państwie członkowskim, zważywszy na wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego na obszarach wiejskich.

¹ http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536466/IPOL_STU%282015%29536466_EN.pdf

**WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO
W KOMISJI OPINIODAWCZEJ**

Data przyjęcia	24.5.2016
Wynik głosowania końcowego	+: 39 -: 7 0: 5
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Laura Agea, Tiziana Beghin, Vilija Blinkevičiūtė, Enrique Calvet Chambon, Ole Christensen, Martina Dlabajová, Lampros Fountoulis, Elena Gentile, Arne Gericke, Thomas Händel, Marian Harkin, Danuta Jazłowiecka, Agnes Jongerius, Jan Keller, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Kostadinka Kuneva, Jean Lambert, Jérôme Lavrilleux, Jeroen Lenaers, Javi López, Morten Løkkegaard, Thomas Mann, Dominique Martin, Anthea McIntyre, Joëlle Mélin, Georgi Pirinski, Marek Plura, Terry Reintke, Maria João Rodrigues, Claude Rolin, Anne Sander, Siôn Simon, Jutta Steinruck, Romana Tomc, Ulrike Trebesius, Marita Ulvskog, Tatjana Ždanoka
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Michèle Alliot-Marie, Maria Arena, Amjad Bashir, Lynn Boylan, Rosa Estaràs Ferragut, Paloma López Bermejo, Edouard Martin, Joachim Schuster, Csaba Sógor, Helga Stevens, Ivo Vajgl, Tom Vandenkendelaere, Gabriele Zimmer
Zastępcy (art. 200 ust. 2) obecni podczas głosowania końcowego	Fernando Ruas